

KARTA KURSU (realizowanego w specjalności)

PSYCHOLOGIA KLINICZNA

(nazwa specjalności)

rok akademicki 2020/2021

Kierunek: Psychologia

Specjalność: kliniczna

Forma prowadzenia zajęć: stacjonarne

Stopień: jednolite magisterskie

Rok: IV

Semestr: zimowy

Nazwa	Psychologia osób z niepełnosprawnością
Nazwa w j. ang.	<i>Psychology of persons with disabilities</i>

Koordinator	Dr hab. Joanna Kossewska	Zespół dydaktyczny
		Dr hab. Joanna Kossewska Mgr Małgorzata Płoszaj
Punktacja ECTS*	6	

Opis kursu (cele kształcenia)

Wiedza: Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z problematyką funkcjonowania psychospołecznego osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Studenci poznają się podstawowe prawidłowości rozwojowe w kontekście niepełnosprawności sensorycznej, intelektualnej i fizycznej. Zdobyta wiedza stanowić będzie podstawę dla budowania praktycznego programu oddziaływań terapeutycznych.

Umiejętności: Podczas ćwiczeń studenci rozwiną podstawowe umiejętności wspomagania rozwoju uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Kompetencje społeczne: Ponadto studenci rozwiną świadomość ograniczeń i typowych błędów, które mogą pojawiać się w pracy psychologa z uczniem z niepełnosprawnością, a także rozumienie potrzeby nieustannego doskonalenia swoich kompetencji.

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawy psychologii ogólnej, rozwojowej i klinicznej
Umiejętności	Umiejętność analitycznego myślenia
Kursy	

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W 1 – ma wiedzę o funkcjonowaniu osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności	SK_W04
	W2 – zna mechanizmy patologizacji rozwoju osób z niepełnosprawnością	SK_W02
	W 3 – zna psychologiczne podstawy oddziaływań wspierających osoby z niepełnosprawnością	SK_W010

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U 1- potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu psychologii osób z niepełnosprawnością w celu interpretacji funkcjonowania jednostki	SK_U07
	U 2 – potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną w celu wyznaczania kierunków działań wspierających (rewalidacyjnych i terapeutycznych)	SK_U04
	U 3 – potrafi opracować założenia indywidualnego programu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością	SK_U01

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K 1– ma świadomość swojej wiedzy i umiejętności, rozumie konieczność stałego kształcenie się w zakresie psychologii rehabilitacyjnej osób z niepełnosprawnością	SK_K03
	K 2 – potrafi współpracować w grupie specjalistów w celu wspomaganie rozwoju osób z niepełnosprawnością	SK_K02
	K3 – posiada kompetencje interpersonalne niezbędne do prowadzenia zindywidualizowanych oddziaływań wobec osób z niepełnosprawnością	SK_K06

Organizacja

Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	30			15								E
45												

Opis metod prowadzenia zajęć

Kurs odbywa się zdalnie w trybie synchronicznym za pomocą platformy MS Teams.

Wykład interaktywny z prezentacją multimedialną (wykład informacyjny, wykład problemowy, objaśnienie i wyjaśnienie).

Ćwiczenia: dyskusja, praca w grupach, projekty indywidualne/grupowe, burza mózgów, analiza przypadków, analiza filmu, dyskusja na platformie MS Teams

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy -prezentacja	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna	Egzamin ustny	Test zaliczeniowy	Inne
W01						X	X	X	X			X	
W02						X	X	X	X			X	
W03						X	X	X	X			X	
U01						X	X	X	X			X	
U02						X	X	X	X			X	
U03						X	X	X	X			X	
K01								X	X				
K02								X	X				
K03								X	X				

Kryteria oceny	Egzamin testowy (ocena pozytywna = 50% + 1 pkt) Zaliczenie ćwiczeń: poprawne wykonanie projektu indywidualnego, aktywny udział w zajęciach, obecność obowiązkowa (dopuszczalne max 1 nieobecności)

Uwagi	Kurs odbywa się zdalnie w trybie synchronicznym za pomocą platformy MS Teams. Wykład interaktywny z prezentacją multimedialną (wykład informacyjny,

wykład problemowy, objaśnienie i wyjaśnienie).

Ćwiczenia: dyskusja, praca w grupach, projekty indywidualne/grupowe, burza mózgów, analiza przypadków, analiza filmu, dyskusja na platformie MS Teams

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykłady

1. Niepełnosprawność – ogólne wprowadzenie: klasyfikacje medyczne i modele niepełnosprawności
2. Segregacja, integracja, inkluzja – w kontekście kształcenia i partycypacji społecznej
3. Niepełnosprawność intelektualna – epidemiologia, etiologia, klasyfikacja, potrzeby psychologiczne i przebieg rozwoju w kontekście rodzinnym i społecznym
4. Wybrane zespoły genetyczne – specyfika funkcjonowania i rozwoju
5. FAS – jako najczęściej występująca przyczyna niepełnosprawności intelektualnej
6. Niepełnosprawność sensoryczna – rodzaje, klasyfikacje, potrzeby psychologiczne i przebieg rozwoju w kontekście rodzinnym i społecznym
7. Głuchota w perspektywie kulturowe – PJM, rozwój tożsamości
8. Niepełnosprawność wzrokowa – kompensacja
9. Niepełnosprawność fizyczna - klasyfikacje, potrzeby psychologiczne i przebieg rozwoju w kontekście rodzinnym i społecznym.
10. Choroby przewlekłe przyczyną niepełnosprawności
11. Adaptacja do niepełnosprawności w kontekście potrzeb i możliwości realizacji zadań rozwojowych
12. Prawa reprodukcyjne a prawo do szczęśliwego dzieciństwa w kontekście niepełnosprawności rodziców
13. Psychologia rehabilitacyjna wobec problemów osób z niepełnosprawnością i ich rodzin
14. Zadania i rola psychologa w kontekście wspomagania rozwoju osób z niepełnosprawnością

Ćwiczenia

1. Niepełnosprawność, rehabilitacja, rewalidacja – konceptualizacja pojęć w odniesieniu do współczesnych koncepcji psychologicznych.
2. Społeczny odbiór osób z niepełnosprawnością. Stereotyp osoby z niepełnosprawnością, substereotypy osób z poszczególnymi rodzajami niepełnosprawności, autostereotypy i schemat siebie u osób z niepełnosprawnością – przegląd badań krajowych i zagranicznych
3. Proces stawania się osobą z niepełnosprawnością – specyfika sytuacji psychologicznej osoby nagle vs. stopniowo tracącej zdrowie i sprawność w biegu życia.
4. Psychologiczna sytuacja osób z niepełnosprawnością – przegląd i analiza badań krajowych i zagranicznych dotyczących wybranych obszarów funkcjonowania osób z różnymi typami dysfunkcji
5. Praca projektowa: Razem łatwiej – cykl specjalistycznych szkoleń dla otoczenia osób niepełnosprawnych
Skuteczna Aktywność- warsztaty społeczno- psychologiczne
6. Otworzyć Nowe Drogi”
7. Seks a niepełnosprawność

Wykaz literatury podstawowej

Bobińska, K., Pietras T., Gałeczki P (red.)(2012). Niepełnosprawność intelektualna – etiopatogeneza, epidemiologia, diagnoza, terapia. Warszawa: PWN
Kościelska, M (1995). Oblicza upośledzenia. Warszawa: PWN
Lane, H (1996). Maska dobroczynności. Warszawa: WSiP
Majewski T. (1997). Psychologia niewidomych i słabowidzących. Lublin PWZN
Pisula E. (2000). Autyzm u dzieci diagnoza klasyfikacja etiologia. PWN
Wyszyńska A. (1987). (red.). Psychologia defektologiczna. Warszawa: PWN
Schier, K; Zalewska, M. (2006). Krewni i znajomi Edypa. Wydawnictwo SCHOLAR.
Zalewska, M. (1998). Dziecko w autoportrecie z zamalowaną twarzą. Wydawnictwo Santorski.

Wykaz literatury uzupełniającej

Baron-Cohen, S. (2009). The Empathizing-Systemizing Theory of Autism. W: The Year in Cognitive Neuroscience (68–80) Ann. N.Y. Acad. Sci. 1156:.
doi: 10.1111/j.1749-6632.2009.04467.x
Lewartowska-Bobkiewicz L. (2011), Niepełnosprawność intelektualna. Diagnozowanie, edukacja i wychowanie, Gdańsk: .
Buchowska, I (1995). Dziecko niepełnosprawne w rodzinie. Warszawa: WSiP. Cz I.
Pisula E. (2007). Rodzice i rodzeństwo dzieci z zaburzeniami rozwoju. Warszawa: Wydawnictwo UW.
Sobolewska A. (2002). Cela. Odpowiedz na Zespół Downa. Warszawa: W.A.B.
Temple Grandin (1995). Byłam dzieckiem autystycznym. Warszawa: PWN
Vujicic N. (2012). Bez rąk, bez nóg, bez ograniczeń. Aetos Media
Blair, C., Raver, C. C. (2012). Individual development and evolution: Experiential canalization of selfregulation. Developmental Psychology, 48(3), 647–657. DOI: [10.1037/a0026472](https://doi.org/10.1037/a0026472)
Notbohm E., Zysk V.: 1001 porad dla rodziców i terapeutów dzieci z autyzmem i zespołem Aspergera, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2016
Ozonoff S., Dawson G., McPartland J.C.: Wysokofunkcjonujące dzieci ze spektrum autyzmu. Poradnik dla rodziców, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2015
Prizant B. M., Fields-Meyer T.: Niezwyyczajni ludzie. Nowe spojrzenie na autyzm. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2017
Wilde K.: Logistyka autyzmu. Przewodnik dla rodziców, którzy zmagają się z kładzeniem dziecka spać, treningiem toaletowym, napadami złości, biciem i innymi wyzwaniem życia codziennego, Wydawnictwo HARMONIA, Gdańsk 2016
Schmidt P.: Chłopiec z Saturna. Jak dziecko autystyczne widzi świat, Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2015
Zawadzka E., Rawa-Kochanowska A.: Magiczny świat baśni i bajek. Metafory i symbole w procesie wspomaganie dziecka w rozwoju, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2015

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15

	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym – konsultacje indywidualne	5
Liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	50
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	20
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	0
	Przygotowanie do testu zaliczeniowego	30
Ogółem bilans czasu pracy		150
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6